

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО ШЛЯХУ ПОРТІВ УКРАЇНИ**КОНДРАТЮК В.М.***Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*

Україна з її різноманітним рельєфом і багатими природними ресурсами (земельними та водними) з давніх часів мала водні торговельні шляхи з чисельною кількістю річних та морських портів. У зв'язку з чим країна може мати великий морський портовий потенціал поряд з іншими країнами Чорного та Азовського морів. Історичні порти України сягають 9 століття нашої ери (серед 388 відомих стародавніх гаваней у регіоні), а сучасні продовжують відігравати вирішальну роль в економіці та торгівлі країни. Екологічний стан цих портів, зокрема Одеського порту, був у центрі уваги в останні роки (рис. 1, 2).

У країні є 18 морських портів під керівництвом Адміністрації морських портів України. Однак російське вторгнення в Україну, що триває, і російська морська блокада Чорного моря призвели до перебоїв у роботі багатьох портів, щотижневі обстріли важким озброєнням призвели до значних проблем для сектору судноплавств (рис. 3).

Одеський порт є одним із найбільших портів України. Він служить водночас жвавим комерційним портом і військово-морською базою України. У 2000 році український уряд визначив окрему територію Одеського порту спеціальною економічною зоною, сприяючи його розвитку шляхом залучення іноземних інвестицій та відомих судноплавних компаній. Незважаючи на виклики, пов'язані з триваючим конфліктом, у 2021 році Одеський порт зафіксував зростання на 2,9%, перевантаживши 671,5 тис. TEU. За світовими оцінками, у виробничій діяльності портів найбільші (77 %) антропогенні навантаження на довкілля надають берегові об'єкти портів і лише 12% - рух морського транспорту.

Екологічний напрямок українських портів, у тому числі Одеського, став центральною темою в останні роки. Важливим питанням з погляду екології є заходи портів щодо запобігання розливам нафтопродуктів. Аварійні викиди нафтопродуктів, забруднених баластових вод тільки за останні п'ять років спостерігалися у Чорноморських портах понад 500 разів. Було докладено зусиль для впровадження стійких та екологічно чистих методів, щоб мінімізувати екологічний вплив портових операцій.

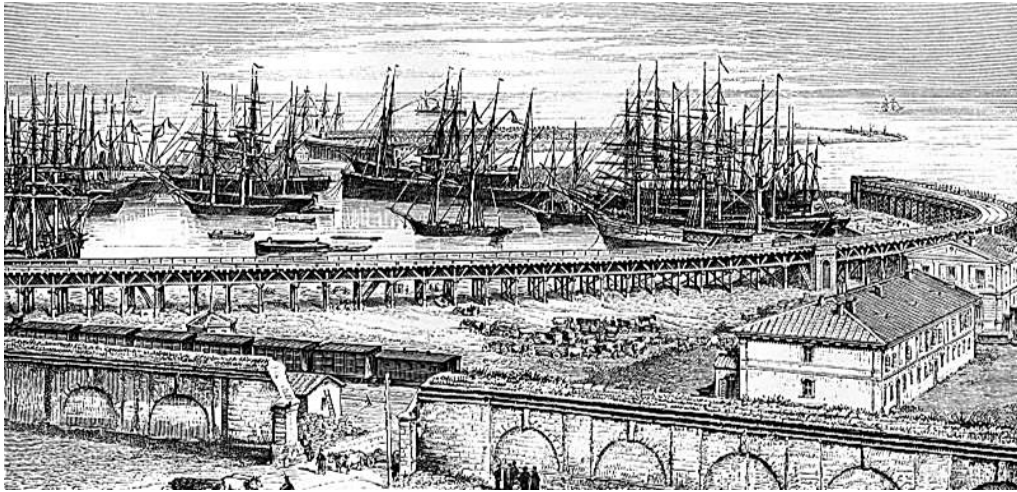

Рис. 1. Порт м. Одеси (1917 р.)

Рис. 2. Порт м. Одеси після бомбардування (1944 р.)

Рис. 3. Готель «Одеса» в одеському порту: а) вид на готель до бомбардування; б) вид на готель після бомбардування (2023 р.)

Хоча конкретні відомості про екологічні методи, які використовуються в Одеському порту, недоступні в загальнодоступних джерелах, сучасні порти зазвичай застосовують такі заходи, як берегове живлення для суден, системи управління відходами та використання екологічно чистого палива для зменшення викидів і захисту навколишнього середовища, раціональне використання сировини та матеріалів, транспорту, водоспоживання та енергоспоживання, скорочення обсягів викидів в атмосферу, стічних вод, утворення та переробки відходів; дотримання законодавчих вимог; навчання співробітників.

Підсумовуючи, українські порти мають багату історичну спадщину, яка сягає давніх часів, і продовжують відігравати важливу роль в економіці та торгівлі країни. Екологічний перехід цих портів, у тому числі Одеського порту, відображає зростаючий акцент на сталих та екологічно чистих практиках, щоб мінімізувати їхній вплив на навколишнє середовище. Зусилля щодо впровадження стійких та екологічно чистих методів є важливими для мінімізації екологічного впливу портових операцій.